

ikki vera tala um. Eiheldur áttu bóndin alt tað, sum hann hevði í hondum, fyri ein part av jorðini, sum bóndin hevði, var staturin millummaður millum bóndan og góðseigarin, soleiðis at góðseigarin altið hevði peningin fyri søluna tryggjaða, og kundi soleiðis okra við jorðini eins og hann vildi, hann fekk altíð silt, bert bóndin vildi keypa. Statsveldi, ið var í góðseigarans hondum, var ein hælur niður á nakkan á bóndinum; kundi bóndin ikki rinda, tók góðseigarin óbeinleiðis jorðina aftur. Ein annar partur bleiv útleigaður til bóndirnar, har teir skuldu svara eitt vist gjald av hvørjum Desjatini*) í peningi, arbeiði og tíð, sum jorðin gav; kundi hann ikki rinda, tók góðseigarin jorðina aftur. *Grundarlagið fyri tí russiska samfundinum var soleiðis góðseigarans útsigvan av bóndinum.* Hesari úthyttan av landinum vildu kommunistarnir til lívs, teir avtókku tí 26. októbir 1917 ognarrættin til jorðina (góðseigarans) og settu í staðin nýtslurættin til jorðina. Um heystið 1918 bleiv hettar broytt nakað (N. E. P.). Tað fyrrverandi grundarlagið viðvíkjandi jarðaspurninginum var ein leinkja fyri framleiðslukreftirnar og mátti fyrr ella seint spreingjast av landsins íbúgvum, og var hettar tað sum hendi 1917—18. Í hesum stutta tíðarskeiði skiftu o. u. 110 milliónir Desjatínir eigarar. Tá 1 Desjatín í 1916 var mettur o. u. 125 rublar**) í virði, verður virði av hesari jorð, ið gekk yvir á bóndahendur, yvir 13 milliarðir rublar, tá hús, kriaður og annað er viðroknað, 6—7 milliarðir; harumframt uttanlands lán o. a., so tað, alt í alt 46—48 milliarðir, kom í hendurnar á tí arbeiðandi fólkinum í Russlandi. Tíðast er vert at hyggja eftir, hvussuleiðis kommunistar sundurluta jorðina í prosentir:

- 1) Ódyrka jorð í 1917 11,5%, 1920 5,1%, 1925 4,2%.
- 2) 0 til o. u. 2 ha. jorð í 1917 28,7%, 1920 45,2%, 1925 33%.
- 3) 2—7 ha. jorð í 1917 38%, 1920 40,3%, 1925 49,3%.
- 4) 6—11 ha. jorð í 1917 11,1%, 1925 10,2%.
- 5) Yvir 11 ha. jorð var í 1917 3,9% og er nú eitt sundur minni.

Ein og hvør sær av hesum, at tað als ikki er til nakran

hindur fyri jarðabrukíð, at kommunistarnir „taka jorðina“, sum Jóannes Patursson so vakurt sigur, kommunistarnir hava ein kenda Danskara, Kofoed, til undangongumann, og er statskonsulentur hjá teimum. Tey stóru jarðabrukíni yvir 11 ha. eru antin statsbruk ella myndurbruk, drivin av statinum. Traktorur eru komin ístaðin fyri træplógvir, soleiðis eru teir í ferð við elektrificera landbrukíð. Bóndirnar hava soleiðis ongan vansa liðið av kommunistunum, tvørturímóti, teir hava vunnið við kollveltingina 1917; nakað annað er, at teir enn ikki hava vunnið fullan rætt.

Bóndirnar rinda nú 1400 milliónir rublar minni í skatt enn frammanundan 1917, og tær 200 mill. rublar í leigu til góðseigararnar eru nú burturfallnar. Ein fjórðipartur av bóndrunum rinda als ongan skatt, nakað sum als ikki finnst aðrastaðni enn í Russlandi, og eru teir beinleiðis skattirnar smár. Um ein vil gera sær ómak og hyggja eftir tí frágreiðingini, áður nevndi Kofoed gevur tí danska landbruksráðgjafinum, kunngjørt í »Landbrugsraadets Meddelelse» (20. mai 1926), har greitt verður frá tí russiska landbrukinum, og umtalar skattin av landbrukinum, har tað týðningarmesta verður framdrigið, at eftirhæddin sum U. S. S. R. (Sovjetrusland) inntøkur verða stórr og stórr og statsbudgettið sum fylgja harav veksur, vera teir beinleiðis skattirnar á jarðabrukíni minni og minni. Nakað fyri J. Patursson at granska.

Rusland hevur ofta verið nýtt sum skrymsl, eisini í Føroyum, hvussu ofta er ikki hungursneyðin í Russlandi mynta uppá kommunistarnar, meðan sameikin er tann, at ferðasambandið er so ringt, at ikki kann flytast frá teimum góðu stóðunum til tey ringu, jarnbreytur og annað er ikki uppbyggt tíðarhóskandi ella til fullnar lagt kring um landið. Okkara heimligu politikkarar nýta hetta skrymsl, uttan at hava minsta kunneika til, hvat ið gongur fyri seg í Russlandi. Javnaðarmenn eru ikki einigir við kommunistar, tí er javnaðarstevnan ólóglig í Russlandi; men nakað heilt annað er, at ein sær tingini soleiðis, sum tey eru. Hvat er atvoldin til, at arbeiðarar í øðrum londum verða háðaðir og framsíðlæddir sum ránskróppar í teim føroysku blóðunum? Hvat er atvoldin til, at tann fáteki maðurin, sum roynir at vinna seg fríðari ræis, verður stíllaður

í gapustokkin av okkara heimligu politikkarum? Man ikki atvoldin vera tann, at teir eru í hondum peningavaldsins, ið blómar upp, har tann minni maðurin verður hildin niðri í vesaldómi og annað? Óivað!

Hendan ræðan arbeiðara og fiskimanna við teirra lagsmónum í øðrum londum vil føra við sær, at føroyskir fiskimenn og arbeiðarar kenna seg sum ein lutur av heimsins arbeiðarafjöld, vanvirðir av teim stóru stevna vit, til tross fyri skrymsl úr Kirkjubø, fram til ljósari tíðir. Vit vilja umskipa samfundíð soleiðis, at hvør vinnandi maður og kvinna fær fullt virði fyri sítt arbeiði. Tá fyrstani eru Føroyingar fríir, vit krevja fullt fralsi fjóðskapligt sovel sum peningaligt, fríir við hond og fót er endamálið javnaðarmanna, so kunnu afturhaldsins umboðsmenn kalla okkum sambandsmenn, sjálfstýrismenn ella danskar socialistar, um teir vilja. *Streymur.*

Tilburðurin.

Harri blaðstjóri! Vit fara at heita á tygum um pláss í tygara heiðraða blaði fyrj fylgjandi: Tað var ikki ætlan okkara at skriva nakað í blóðum um okkara neyðstøddu ferð, meira enn eina hjartaliga tøk til øll, ið royndu at hjálpa okkum úr neyðini á ymskan hátt. Men tá ið nú tíðindamaður »Dimmalættingar» á Tvøroyri fyri 26. í seinra mánaði gevur seg av við at greiða frá vandaferðini og tilburðinum, er hann tíverri ikki á rættari leið við tí, hann greiður frá, og eru vit tí noyddir at taka til orða og siga frá tí heila tilburði.

Vit fóru av Tvøroyri kl. 7 1/2 um kvøldi, tað var ikki nakað ringt veður, men heldur ruskut, so vit eru farnir mangan verri. Avlandsvindur var eisini, so sjógvurin var slættur. Alt gekk væl, til vit komu áráka »Flesinas», tá kom ein kastavindur og tók ein pakka yvirborð; illa bar til at fáa eyguni aftur á pakkan, tó vit vundu fleiri ferðir aftur og leitaðu, og undir hesum var tað, at óhappi hendi, ein skvampur breyt tvørtur um maskinhúsið, so tað fyltist við sjógv og motorurin stæðgaði í lutuni, (harvið var einki at gera). Sjálvandi arbeiðdi vit fyr livinum at fáa maskinuna aftur í gongd, men tað læt ikki í henni aftur, tendringin var blivin vát. Nú vóru vit klárir yvir, at tað kom at ganga skjótt til havs, tí streymur og vindur var hvort við øðrum, roynd vit tí at gera eitt drívsegl av tí, ið var fyri hond. Mangt er í neyðuni nýtt, sigur man, og soleiðis var við drívseglinum, tað gjørdi vit av jarnstengum og posa, men tíverri vardi okkara gleði yvir drívseglíð ikki leingi, tí snorið, ið helt tað fast til bátn, slitnaði; tað var við døprum huga, at vit settu okkum báðir í annað borði at rógva og hjálka bátn inn vestureftir fyri at halda aftur ímóti eystfallinum, tað lifla vit orkaðu. Soleiðis sótu vit í ca. 14 tímar og róðu, var tað ei so undarligt, at húðalepu ikki var eftir á lógvunum. Um miðnatt tók vindurin harðliga til, og var tað stormur til út ímóti morni. Ein og hvør kann tilteinkja sær, hvussu okkara tilstandur var um náttina, vita seg reka til havs í stormi ímóti tí

óvissa, var tað ei so undarligt, at vónir um at bjarga livið minkaðu, men harvið var einki at gera, vit máttu finna okkum í tí óumgangeliga og lata storm og hav spæla við okkara neyðars livum, sum teimum lystu. Tveir trolarar sóðu vit um náttuna, uttan at fáa hjálpa. Í lýsing sóðu vit far til luðart, men hvat skuldu vit gera, eingi tekin língu vit givið, teir tendstíkkar, vit høvdu, vóru blivnir vátir alt fyri eitt, tvey battari til lummalýkt høvdu vit við av Tvøroyri, annað høvdu vit brennt undir arbeiði at fáa motorin aftur í gongd og til at geva tekin til trolararnar, vit sóðu um náttina, hitt battarið fanst ikki, antakliga farið yvirborð. Vit sóðu soleiðis hjálpa, men kundu ikki fáa hana, hvat ið kendist sárt. Tað veit eingin, hvussu tungt tað er at vera í neyð, siggja hjálpa og ikki fáa hana, uttan tann, ið soleiðis er staddur. Tá ið ljóst var, minkaði vindurin nógv, og vónir um hjálpa blivu eisini betri. Sjálvandi kundu vit bildu væl leingi út, tí matur var nokk av, men vati og kuldi skuldi nokk gjørt sína virkan. Tað kann tí ætlast, at okkara gleði var ovurstór, tá ið vit sóðu eitt far stevna beint ímóti okkum. Hettar far var hvalabáturin »Suðuroy», og tá var kl. 11 um dagin.

Sum vit blivu fagnaðir um borð á hesum skipið av mann- ingini, var einastandandi, einki bleiv spart á nakran hátt, so vit fólti okkum rættuliga væl, tá ið korti tíð var gíngin. Okkara tøk til hesar menn hevur ikki stórt virði, men vit vita, hvat vit skylda hesum monnum og gloyma tað heldur ikki, so leingi sum okkara eygu eru opin.

Tað var eitt einastandandi ydni, ið skiparin á »Suðuroy», Oliver Beck, visti, við tað at hann bleiv við at leita, og hinir allir høvdu givið uppát sum hopleyst. Tað er ikki fyrstu ferð, Oliver Beck hevur víst dugnakap sum sjómaður, og átti hann tí eisini til fulnar at verið ímillum teirra ið fáa sær sokallaða medailjir »for udført Heltedåd», tí hann hevur gjørt eitt bragd og vist ein dugnakap og eitt dyrvi sum fírr.

Tíðindamaður »Dimmalættingar» sigur, at fleiri menn á Tvøroyri góðu okkum góð ráð. Mugu vit spyrja, hvørjir ið hesir menn vóru? Ein einasti maður tosaði við okkum, og tað var Morten Luid, hann bað okkum lata vera at fara, tí tað var nakað ólíggt, óivað meinti hann við tað, at annar okkara (Hans) fyri kortari tíð síðani var opereraður og ikki toldi at tuskast. Hendi óheldi ikki, ja so komu vit framm í øllum góðum og língu einki ringt veður.

Merkiligt halda vit tað vera, at sýslumaðurin á Tvøroyri gav besked til tey, ið heima vóru, at hann fekk ikki fólk at leita, tí Hovbingar í sínu tíð høvdu skrivað eina grein um nakað hesari ferð líkt, men tað vistu so øll, at vit ongan lut áttu í hesari grein. Ein undarligur menniskjakærleiki má hetta sigast at vera. Tó vóru menn so heppnir har, at teir fóru at leita og royndu sum allir hinir at veita hjálpa.

Hjartaliga tøk siga vit øllum, ið royndu at hjálpa, teimum ið lótu fóru og teimum ið leitaðu og øllum, sum á annan hátt royndu at hjálpa.

Tíðindamaður »Dimmalættingar» hevur eina lovtalu fyri »Fyllu» og roynir at káva út yvir, men tað hjálpar ikki, hjartalagðið av tí besta umborð á »Fyllu», so høvdu teir eisini

Vinduer, Døre og Lister.
Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

Forlovelse, Ægteskab, verdensberømt
Bog, 196 Sider, 1,85. — Dr. M. Fadden, amerikansk Læge: Ægteskabelig Livslykke, 2 store Bind, kun 3 Kr. for begge B. — *Dejlige Sæ*, den unge, dybsunkne Kvindes Testamente, Op- lag 40.000, 1,35. — Ford: *Hemmeligheden ved at tjene Penge*, 1,25. — *Sundhedsraadet*, mange Oplysninger, kun 1,00. — *Elvekjer: Muntre Fortællinger*, kun 1 Kr. 25 Øre. — *Filmens Eventyr*, stort Pragtværk med 125 Kunstfotos, kun 3 1/2 Kr. — *Ungdom og Kærlighed*, 0,75. **Selves Bogforlag, Ald. P. S. D., Odense.**

víst tað og leita við meira ydni, enn teir gjørdur. Fólk stóð á landi og hugdu eftir »Fyllu», hvørja leið hon helt og hvussu teir bóru seg at. Teir sigldu eitt kort fari út í Trongsivágssjóði, verði síðani halan í sunnan og norður ígjøgnum Suðuroyafjørð. So fyri tí hjálpa, sum teir royndu at veita, svóðu vit nú í vátu grøv. Kl. 11 um dagin blivu vit upptíknir, og o. u. kl. 9 helt »Fylla» norður ígjøgnum fjórðin, kl. 8 fór hon av Tvøroyri, so tað sæst, hvat ómak teir gjørdur sær at leita.

Skuldu sýslumenn og verjur- skip ikki verið umtalaðir í »ræðningslógini», so er tað lógig, teimum skuldi í fyrsta umgangi hvílt á at skaffa hjálpa, men hesuferð har illa til frá tí síðuni. »Føroyatíðindi» eru vit fullt út á einum málið við um tað, teir siga um sýn av bátum og greiðum, ið verið skuldu, men skal sýni av teimum smáu bátunum ikki siggja øðrvísi út, enn tað er við teimum stórra bátunum, ið her hava lígig og og skulu vera undir sýni, so kann tað vera tað sama, tí so verður tað ikki til batna.

Hovi, t. 6. novembir 1919.

Oliver Bech. Hans Hammer.

Fiskaprisirinnir. Saltfiskaprisirinnir eru í síðstu tíðini fallnir nakað her vegna tess, at keypararnir týkjust at hava fingið nógv mikið fyri fyrst.

Síðsta salg var 43 øyr. kg f. o. b. her. Nakað av saltfiski liggur tó enn óselt.

Klippfiskaprisirinnir eru tó uppfarnir í Spaniu. 17. oktober var prisurin á íslendskum fiski í Bilbau 76—79 pesetas pr. pakka, men 23. oktober ljóðaði noter- ingin uppá 82—86, meðan norskur fiskur stóð í 85—90.

Tað er tó ivasamt, at hendan hækkan vil fáa nakra ávirkan á saltfiskaprisin her. Tann mongd av saltfiski, sum keypt var til Amerika, mundi gera sítt til, at prisurin var hægri, enn hann eftir klippfiskaprisinum átti at vera.

Hvar fer okkara klippfiskur? Av teimum 2708 tonsom av klippfiski, sum í august mánaði vóru flutt inn til teir norðursponsku býirnar, Bilbau, Coruna og Vigo, eru tey 1977 komin frá Íslandi og Føroyum, meðan 667 tons eru komin frá Noregi og bert 63 tons frá øðrum londum, mest frá Onglandi.

*) 1 Desjatini = 1,09 Hektara.

**) 1 Rubl = 1,92 kr., fyri kríggíð hevur hettar verið nýtt her.

***) Ikki heilt álítandi.